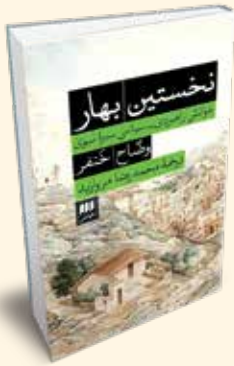

الربيع الأول

انتشارات هرمس به تازگی کتاب الربيع الأول وّصاح خنفر را با ترجمه محمدرضا مروارید و تحت عنوان نخستین بهار منتشر کرده است. آنچه در این اثر مورد توجه خنفر قرار داشته است، بازخوانی سیره پیامبر اسلام (ص) با توجه به راهبردهای گوناگون ایشان در وقایع گوناگونی همچون هجرت از مکه به مدینه، جنگ ها، انعقاد پیمان با قبایله های گوناگون و فتح مکه است. از نگاه خنفر کسی که به سیره پیامبر (ص) می نگرد، هماهنگی پیوسته و یکنواختی را در اقدامات راهبرانه ایشان می بیند که خود را در امور زیر نشان می دهد: شفافیت دائمی اولویت ها، درک روزآمد موازنه ها، احاطه دقیق به جزئیات، آگاهی از پیشینه و حافظه تاریخی قبایل و جوامع، نگاه نافذ برای شناخت شکاف های استراتژیک میان بلوک های مختلف و در نهایت توان استفاده از همه این ویژگی ها برای عقد قراردادها و تشکیل ائتلاف ها. خنفر به عنوان نمونه از اقدامات پیامبر (ص) برای تشکیل «ایلاف مدینه» در مقابل «ایلاف قریش» سخن گفته و همان طور که اشاره کرده است این اقدام بدان جهت بود که پیامبر (ص) به اهلیت وجود حرم کعبه و همچنین امر تجارت پی برد و با تشکیل دادن این ایلاف، تلاش کرد تا پایه ای استوار برای روابطش با دیگر قبایل و قدرت ها برقرار سازد. بنابراین در نگاه وی، پیامبر (ص) همواره از اهمیت شهر مکه و همچنین جایگاه قبیله قریش آگاه بود و می کوشید تا با تقویت قوای دولت تازه تأسیس مدینه از طریق محاصره اقتصادی و نظامی آن ها و مثلاً بستن راه تجاری میان مکه و شام، قدرت خویش را بر بزرگان قریش تحمیل کند. لذا پیامبر (ص) پیوسته در پی آن بود که مکه بدون خون ریزی و درگیری فتح شود؛ یعنی با حفظ جایگاه پیشین شهر مکه و قبیله قریش، روح یک اندیشه و باور دینی جدید به کالبد آن دمیده شود. و افتتاح الفتوح پیامبر (ص) و مسلمانان را «صلح حدیبیه» می داند چرا که مقدمه ای برای فتح مکه و خیبر شد و قدرت و مال فراوانی را برای مسلمانان به ارمغان آورد. از دیگر نکاتی که مدنظر خنفر است و در گفت و گوهایش درباره کتاب نیز به آن اشاره کرده، توجه به سرچشمه این راهبردهای پیامبر (ص) است. از منظری، این سرچشمه در اغلب موارد، بیش از آنکه بر پایه وحی باشد، بر اساس چاره جویی های پیامبر (ص)، مشورت و شورا و تاکتیک های جنگی بوده است. خنفر گزارش های تاریخی و برخی از آیات قرآن در باب مشورت را شاهدی بر باور خود می داند. و صاح خنفر درس آموخته رشته روابط بین الملل در آفریقای جنوبی و از چهره های برجسته رسانه های در سطح جهانی است. وی پس از سال ها همکاری با شبکه خبری الجزیره، هشت سال نیز در سمت مدیر عامل این شبکه فعالیت کرده است. سال های پایانی دوران مدیریت وی بر الجزیره، همزمان با خیزش های فراگیر مردمی در برخی از کشورهای عربی موسوم به «بهار عربی» بوده و خنفر این کتاب را نیز با الهام از همان رخدادها «الربيع الأول» نامیده است. ▶

- نویسنده: وّصاح خنفر
- مترجم: محمدرضا مروارید
- ناشر: هرمس
- تعداد صفحات: ۵۳۴

درخت ها و قتل مرزوق

عبدالرحمن المنیف (۲۰۰۴-۱۹۳۴م) یکی از بزرگ ترین نویسندگان جهان عرب در قرن بیستم است. اولین رمان او الأشجار و اغتیال المرزوق است که موسی اسوار آن را به فارسی ترجمه کرده و نشر هرمس با نام فارسی درخت ها و قتل مرزوق در سال ۱۴۰۱ شمسی آن را منتشر کرده است. جذابیت این دست رمان هادر تضادی نهفته است که در مخاطب ایجاد می کند؛ یعنی خواندنی بودن در عین تلخی، به ویژه اگر نویسنده کسی همچون منیف باشد که خود در چند کشور زیسته، رنج های مردم جهان عرب را از نزدیک دیده و چشیده و به اعتراف خودش، تحت تأثیر خفقان حاکم بر سرزمین های عربی، تنها راه اعتراض و اصلاح را «نوشتن» تشخیص داده است. یکی از دلایل اهمیت رمان هایی همچون این اثر، فایده آن هادر شناخت لایه های نانوخته تاریخ است. نوشته های منیف تحت تأثیر اندیشه های عمیق و بیوی سیاسی دارد و در این رمان نیز مسئله او «غربت و بیگانگی در وطن» است. وی در سرتاسر رمان در پی آن است که این غربت را از رهگذر بیان ماجراهایی که بر دو همسفر گذشته است به تصویر بکشد و از این جهت شناخت مناسبی از فضای جهان عرب، به ویژه بعد از جنگ جهانی دوم به دست دهد. لذا رمان به سبک رئالیسم جادویی نوشته شده و حضور واقعیت های زندگی مردم سرزمین های عرب، خودکامگی حاکمان، عقده ها، آرزوها و محرومیت هادر آن پررنگ است. این رمان، در مجموع، اثری تلخ و در عین حال دلکش است. ظاهراً مسئله فلسطین و همچنین زمان نگارش کتاب (۱۹۷۳م) که اندکی پس از شکست اعراب از اسرائیل (در ۱۹۴۷م) است نیز در زهر قلم و تلخی بیان منیف بی تأثیر نیست. منیف رمان های دیگری هم دارد که یکی از مشهورترین آن هادر «الملح» است. این اثر شایسته ترجمه، در پنج جزء نوشته شده و به سرگذشت کشف نفت در سرزمین های عربی و تبعات اقتصاد نفت محور در این کشورها پرداخته که با توجه به تخصص او در زمینه اقتصاد نفت، اثری خواندنی و پر نکته است. ▶

- نویسنده: عبدالرحمن منیف
- مترجم: موسی اسوار
- ناشر: هرمس
- تعداد صفحات: ۴۰۸

